

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

ว่าด้วยเครื่องแบบลูกจ้างประจำ

พ.ศ. ๒๕๒๗

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้ลูกจ้างประจำมีเครื่องแบบเป็นลักษณะเดียวกัน เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยและประหยัด คณะรัฐมนตรีจึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเครื่องแบบลูกจ้างประจำ พ.ศ. ๒๕๒๗”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๗ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ มติของคณะรัฐมนตรีและคำสั่งอื่นใดในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ และให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับแก่ลูกจ้างประจำ

ข้อ ๕ ในระเบียบนี้

“เครื่องแบบ” หมายความว่า เครื่องแต่งกายทั้งหลายรวมทั้งเครื่องหมายต่าง ๆ ตลอดจนสิ่งประกอบเครื่องแต่งกายอย่างอื่น ที่ได้กำหนดให้ลูกจ้างประจำแต่ง

“ลูกจ้างประจำ” หมายความว่า ลูกจ้างประจำของส่วนราชการตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยลูกจ้างประจำของส่วนราชการ

ฉบับพิเศษ หน้า ๕

เล่ม ๑๐๑ ตอนที่ ๑๗๓ ราชกิจจานุเบกษา ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๓

ข้อ ๖ เครื่องแบบลูกจ้างประจำ มี ๒ ชนิด คือ

๖.๑ เครื่องแบบปฏิบัติงาน

๖.๒ เครื่องแบบพธการ มี ๓ ประเภท คือ

๖.๒.๑ เครื่องแบบปกติขาว

๖.๒.๒ เครื่องแบบครึ่งยศ

๖.๒.๓ เครื่องแบบเต็มยศ

ข้อ ๗ เครื่องแบบปฏิบัติงาน ประกอบด้วย

๗.๑ หมวก

๗.๑.๑ ลูกจ้างประจำชาย ให้ใช้หมวกได้ ๒ แบบ

คือ

แบบที่ ๑ หมวกทรงหม้อตาลสีประเภท
สีทึบ กะบังหน้าทำด้วยหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีดำ สายรัดคางหนังหรือ
วัตถุเทียมหนังสีดำมีคุดโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็กติดที่ข้างหมวก
ข้างละ ๑ คุด ผ่าพื้นหมวกสีดำที่หน้าหมวกติดตราครุฑพ่าห์ในบัวกระหนก
ทำด้วยโลหะสีทองสูง ๖.๕ เซนติเมตร

แบบที่ ๒ หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีประเภท
สีทึบ หน้าหมวกติดตราครุฑพ่าห์ทำด้วยโลหะสีทอง หรือปักด้วยด้ายหรือ
ไหมสีเหลือง สูง ๔.๕ เซนติเมตร

๗.๑.๒ ลูกจ้างประจำหญิง ให้ใช้หมวกอนุโลม
ตามหมวกของลูกจ้างประจำชาย แบบที่ ๒ แต่พับปีก

๗.๒ เสือ

๗.๒.๑ ลูกข้างประจำชาย ให้ใช้เสือ
 คอพับสี่ประเภทสีกากแขนยาวรัดข้อมือ มีคุดมที่ข้อมือข้างละ ๑ คุดม หรือ
 แขนสั้น ตัวเสื้อผ่าอกตลอด มีสายตัดคุดมตามแนวอกเสื้อ ๕ คุดม ระยะ
 ห่างกันพอควร มีกระเป๋ายี่สิบติดที่หน้าอกเสื้อข้างละ ๑ กระเป๋า เป็น
 กระเป๋าเส้อมีแถบอยู่ตรงกลางตามทางตั้งกว้าง ๓.๕ เซนติเมตร มีใบ
 ปกกระเป๋ารูปมนชายกลางแหลม หรือเป็นกระเป๋าสีอื่นใดไม่มีแถบกลาง
 กระเป๋าและใบปกกระเป๋าคือเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มุมกระเป๋าสีและมุมปก
 กระเป๋าเป็นรูปตัดพองาม ที่ปากกระเป๋าทิ้งสองข้างตัดคุดมข้างละหนึ่งคุดม
 สำหรับขัดใบปกกระเป๋าคือตัดเครื่องหมายแสดงสังกัดที่ปกคอเสื้อด้านหน้า
 ทิ้งสองข้าง ที่ไหล่เสื้อประดับอินทรีชนิดเดียวกับเสื้อ ยาวตามความยาว
 ของบ่าเย็บติดกับเสื้อเหนือบ่าทิ้งสองข้างจากไหล่ไปคอ ปลายมน ด้านไหล่
 กว้าง ๕ เซนติเมตร ด้านคอกว้าง ๓ เซนติเมตร ตอนปลายตัดคุดมติดกับ
 ตัวเสื้อ

คุดมที่ใช้กับเสื้อเป็นรูปกลมแบน ทำด้วย
 วัสดุหรือโลหะสีเดียวกับเสื้อ

๗.๒.๒ ลูกข้างประจำหญิง ให้ใช้เสื้อได้ ๒ แบบ
 แบบที่ ๑ อนุโลมตามแบบเสื้อของลูกข้าง
 ประจำชาย

แบบที่ ๒ เสื้อคอแบะปล่อยเอวสี่ประเภท
 สีกาก สีเดียวกับกระโปรงหรือกางเกง แขนสั้นเหนือศอกเล็กน้อย ผ่าอก

เล่ม ๑๐๑ ตอนที่ ๑๗๗ ราชกิจจานุเบกษา ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๗

ตลอด ติดคุมทำด้วยวัสดุเดียวกับเสื้อ ๓ คุม ต่อด้านหน้าและด้านหลัง ยาวตามตัว มีกระเป๋าล่างข้างละ ๑ กระเป๋า เจาะเฉียงเล็กน้อย ไม่มี โยปกระเป๋าคิดเครื่องหมายแสดงสังกัดที่ปกคอเบาะทั้งสองข้าง

ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จะประดับ แพรแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่อกเสื้อด้านซ้ายก็ได้

๗.๓ อินทรธนู ให้ใช้อินทรธนูอ่อน มีเครื่องหมาย บนอินทรธนูสีเหลืองหรือสีทอง ตามแบบท้ายระเบียบ มีแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร และมีวงกลมขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน ๑ เซนติเมตร อยู่เหนือแถบบน ในกรณีมีมากกว่า ๑ แถบ ให้เว้นระยะระหว่างแถบ ๖ มิลลิเมตร และให้ประดับดังนี้

๗.๓.๑ ลูกจ้างประจำซึ่งดำรงตำแหน่งที่กระทรวง การคลังกำหนดอยู่ในหมวดกิ่งฝ่อ และได้รับค่าจ้างตั้งแต่ขั้นต่ำของอัตรา เงินเดือนข้าราชการพลเรือนระดับ ๒ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในหมวดอื่น ๆ นอกจากหมวดกิ่งฝ่อและหมวดแรงงาน และได้รับค่าจ้างตั้งแต่ขั้นต่ำ ของอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนระดับ ๒ แต่ไม่สูงกว่าอัตราเงินเดือน ขั้นต่ำของข้าราชการพลเรือนระดับ ๓ มี ๑ แถบ

๗.๓.๒ ลูกจ้างประจำซึ่งดำรงตำแหน่งที่กระทรวง การคลังกำหนดอยู่ในหมวดฝ่อ หรือหมวดอื่น ๆ และได้รับค่าจ้างตั้งแต่ อัตราเงินเดือนขั้นต่ำของข้าราชการพลเรือนระดับ ๓ แต่ไม่ถึงขั้นต่ำของ อัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนระดับ ๖ ยกเว้นหมวดแรงงานและ หมวดกิ่งฝ่อ มี ๒ แถบ

เล่ม ๑๐๑ ตอนที่ ๑๗๗ ราชกิจจานุเบกษา ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๗

๑.๓.๓ ลูกจ้างประจำซึ่งได้รับค่าจ้างตั้งแต่อัตราเงินเดือนขั้นต่ำของข้าราชการพลเรือนระดับ ๖ ขึ้นไป มี ๓ แถบ

สำหรับลูกจ้างประจำซึ่งดำรงตำแหน่งที่กระทรวงการคลังกำหนดอยู่ในหมวดแรงงานหรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งในหมวดอื่น ๆ และได้รับค่าจ้างไม่ถึงขั้นต่ำของอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนระดับ ๒ ไม่มีเครื่องหมายอินทราณู

๑.๔ กางเกง กระโปรง

๑.๔.๑ ลูกจ้างประจำชายให้ใช้กางเกงขายาวสีประเภทสีทากี้ ไม่พับปลายขา

๑.๔.๒ ลูกจ้างประจำหญิงให้ใช้กระโปรงสีประเภทสีทากี้ ยาวปิดเข่า หรือกางเกงขายาวสีประเภทสีทากี้ ไม่พับปลายขา

๑.๕ เข็มขัด

๑.๕.๑ ลูกจ้างประจำชาย ให้ใช้เข็มขัดทำด้วยหนังหรือวัตถุเทียมหนังหรือด้ายถักสีดำ หัวเข็มขัดกว้าง ๓.๕ เซนติเมตร ยาว ๕ เซนติเมตร ทำด้วยโลหะสีทองเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าทางนอน มีครุฑคูนูนอยู่กึ่งกลางหัวเข็มขัด

๑.๕.๒ ลูกจ้างประจำหญิง ให้ใช้เข็มขัดทำด้วยหนังหรือวัตถุเทียมหนังหรือด้ายถักสีดำ หัวเข็มขัดกว้าง ๒.๕ เซนติเมตร ยาว ๔ เซนติเมตร ทำด้วยโลหะสีทองเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าทางนอน มีครุฑคูนูนอยู่กึ่งกลางหัวเข็มขัด สำหรับเสื้อแบบที่ ๒ จะไม่ใช้เข็มขัดก็ได้

เล่ม ๑๐๑ ตอนที่ ๑๗๗ ราชกิจจานุเบกษา ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๗

๗.๖ ร่องเท้า ถุงเท้า

๗.๖.๑ ลูกจ้างประจำชาย ให้ใช้ร่องเท้าหุ้มสันหรือหุ้มข้อ ทำด้วยหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำ แบบเรียบไม่มีลวดลาย ถุงเท้าสีดำ

๗.๖.๒ ลูกจ้างประจำหญิง ให้ใช้ร่องเท้าหุ้มสันหรือรัดสัน ทำด้วยหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำ ไม่มีลวดลาย สันสูงไม่เกิน ๑๐ เซนติเมตร

๗.๗ เครื่องหมายแสดงสังกัด ให้มีรูปเครื่องหมายอนุโลมตามแบบของเครื่องแบบข้าราชการ ทำด้วยโลหะโปร่งสีทอง หรือปักด้วยด้ายหรือไหมสีเหลือง ไม่มีขอบ สูง ๒ เซนติเมตร

๗.๘ บายช่อและตำแหน่ง ให้ระบุ ข้อศอก ขอสกุล และตำแหน่งด้วยตัวหนังสือสีขาวบนบายช่อ พนสีดำ ขนาดกว้าง ๒.๕ เซนติเมตร ยาว ๗.๕ เซนติเมตร และให้ติดทอกเสื้อเบื้องบนด้านขวา

ข้อ ๘ ส่วนราชการใดจำเป็นต้องกำหนดเครื่องแบบปฏิบัติงานของลูกจ้างประจำแตกต่างจากระเบียบบน ให้กระทรวงเจ้าสังกัดขอทำความตกลงกับผู้รักษาการตามระเบียบนี้

ข้อ ๙ เครื่องแบบปกติขาว ประกอบด้วย

๙.๑ หมวก

๙.๑.๑ ลูกจ้างประจำชาย ให้ใช้หมวกทรงหม้อตาลสีขาว กะบังหน้าทำด้วยหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำ สายรัดกางสีทองกว้าง ๑ เซนติเมตร มีดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็ก ติดที่

เล่ม ๑๐๑ ตอนที่ ๑๗๗ ราชกิจจานุเบกษา ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๗

ข้างหมวกข้างละ ๑ ดุม ผ่าพื้นหมวกสีดำ ทั้หน้าหมวกติดตราครุฑพ่าห์
ปักคนสีทอง สูง ๕ เซนติเมตร บนหมอนสักหลาดสีขาว

๕.๑.๒ ลูกข้างประจำหญิง ให้ใช้หมวกเก็บทรง
อ่อนพับบักสีขาว สายรัดคางสีทอง มีดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาด
เล็กติดที่ข้างหมวก ข้างละ ๑ ดุม ผ่าพื้นหมวกสีดำ ทั้หน้าหมวกติดตรา
ครุฑพ่าห์ปักคนสีทอง สูง ๔.๕ เซนติเมตร บนหมอนสักหลาดสีขาว

การสวมหมวกให้สวมในโอกาสอันควร

๕.๒ เสื้อ

๕.๒.๑ ลูกข้างประจำชาย ให้ใช้เสื้อแบบราชการ
สีขาว ตามแบบของข้าราชการฝ่ายพลเรือน ใช้ดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์
ขนาดใหญ่ ๕ ดุม

๕.๒.๒ ลูกข้างประจำหญิง ให้ใช้เสื้อกคอแบบ
สีขาวแบบคอแหลมหรือคอบาน แขนยาวถึงข้อมือ มีตะเข็บหลัง ๔
ตะเข็บ ที่แนวสาบอกมีดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง
๑.๕ เซนติเมตร ๓ ดุม สำหรับแบบเสื้อกคอแหลม และ ๕ ดุม
สำหรับแบบเสื้อกคอบาน มีกระเป๋าล่างข้างละ ๑ กระเป๋า เป็นกระเป๋ายี่
เยี่ยงเล็กน้อย ไม่มีใบปกกระเป๋า และให้ใช้เสื้อกพับแขนยาวสีขาว
ผูกผ่าพื้นคอสีดำเงอนกลาส

ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้ประดับแพร
แถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ทอกเสื้อเบื้องซ้าย หรือเครื่องราชอิสริยาภรณ์
ตามแต่โอกาส

เล่ม ๑๐๑ ตอนที่ ๑๗๗ ราชกิจจานุเบกษา ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๗

๕.๓ อินทรีนุ ให้ใช้อินทรีนุแข็ง ตามแบบท้ายระเบียบ
กว้าง ๔ เซนติเมตร ยาวตามความยาวของบ่า พื้นสีทาสีดำ มีแถบ
สีทองกว้าง ๑ เซนติเมตร เป็นขอบ บัดันสีทองลายดอกประจำยามและ
ใบเทศ ติดทับเสื้อเหนือบ่าทั้งสองข้างจากไหล่ไปคอ ด้านคอปลายมน
ติดคุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็ก และให้ประดับดังนี้

๕.๓.๑ ลูกจ้างประจำซึ่งดำรงตำแหน่งที่กระทรวง
การคลังกำหนดอยู่ในหมวดกึ่งฝีมือ และได้รับค่าจ้างตั้งแต่ขั้นต่ำของ
อัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนระดับ ๒ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในหมวด
อื่น ๆ นอกจากหมวดกึ่งฝีมือและหมวดแรงงาน และได้รับค่าจ้างตั้งแต่
ขั้นต่ำของอัตราเงินเดือนของข้าราชการพลเรือนระดับ ๒ แต่ไม่สูงกว่า
อัตราเงินเดือนขั้นต่ำของข้าราชการพลเรือนระดับ ๓ มีลายดอกประจำยาม
และใบเทศ ๑ ซ่อ

๕.๓.๒ ลูกจ้างประจำซึ่งดำรงตำแหน่งที่กระทรวง
การคลังกำหนดอยู่ในหมวดฝีมือ หรือหมวดอื่น ๆ และได้รับค่าจ้างตั้งแต่
อัตราเงินเดือนขั้นต่ำของข้าราชการพลเรือนระดับ ๓ แต่ไม่ถึงขั้นต่ำของ
อัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนระดับ ๖ ยกเว้นหมวดแรงงานและหมวด
กึ่งฝีมือ มีลายดอกประจำยามและใบเทศ ๒ ซ่อ

๕.๓.๓ ลูกจ้างประจำซึ่งได้รับค่าจ้างตั้งแต่อัตรา
เงินเดือนขั้นต่ำของข้าราชการพลเรือนระดับ ๖ ขึ้นไป มีลายดอกประจำ
ยามและใบเทศ ๓ ซ่อ

๕.๔ กางเกง กระโปรง

๕.๔.๑ ลูกจ้างประจำชาย ให้ใช้กางเกงขายาว สีขาวไม่พับปลายขา

๕.๔.๒ ลูกจ้างประจำหญิง ให้ใช้กระโปรงสีขาว ตัดเกิดตด้านหน้า ๒ เกิด และด้านหลัง ๒ เกิด ยาวปิดเข้า ปลายบาน เล็กน้อย ใช้กับแบบเสื้อคอแหลม หรือกระโปรงสีขาวยาวปิดเข้า ปลายบานเล็กน้อย ใช้กับเสื้อคอแบน

๕.๕ รองเท้า ถุงเท้า

๕.๕.๑ ลูกจ้างประจำชาย ให้ใช้รองเท้าม้วน ส้นหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำชนิดผูก แบบเรียบไม่มีลวดลาย ถุงเท้าสีดำ

๕.๕.๒ ลูกจ้างประจำหญิง ให้ใช้รองเท้าม้วน ส้นหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำ แบบปิดปลายเท้า ส้นสูงไม่เกิน ๑๐ เซนติเมตร ไม่มีลวดลาย ถุงเท้ายาวสีเนื้อ

๕.๖ เครื่องหมายแสดงสังกัด ให้มีเครื่องหมายแสดง สังกัดทำด้วยโลหะโปร่งสีทอง ไม่มีขอบ สูง ๒ เซนติเมตร ตามข้อ ๗.๗ ตัดทอเสียด้านหน้าทั้งสองข้าง

ข้อ ๑๐ เครื่องแบบครึ่งยศ มีลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาว เว้นแต่กางเกงหรือกระโปรงให้ใช้ผ้าสีดำ ประดับ เครื่องราชอิสริยาภรณ์

ข้อ ๑๑ เครื่องแบบเต็มยศ มีลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศ สวมสายสะพาย

เล่ม ๑๐๑ ตอนที่ ๑๑๗ ราชกิจจานุเบกษา ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๑

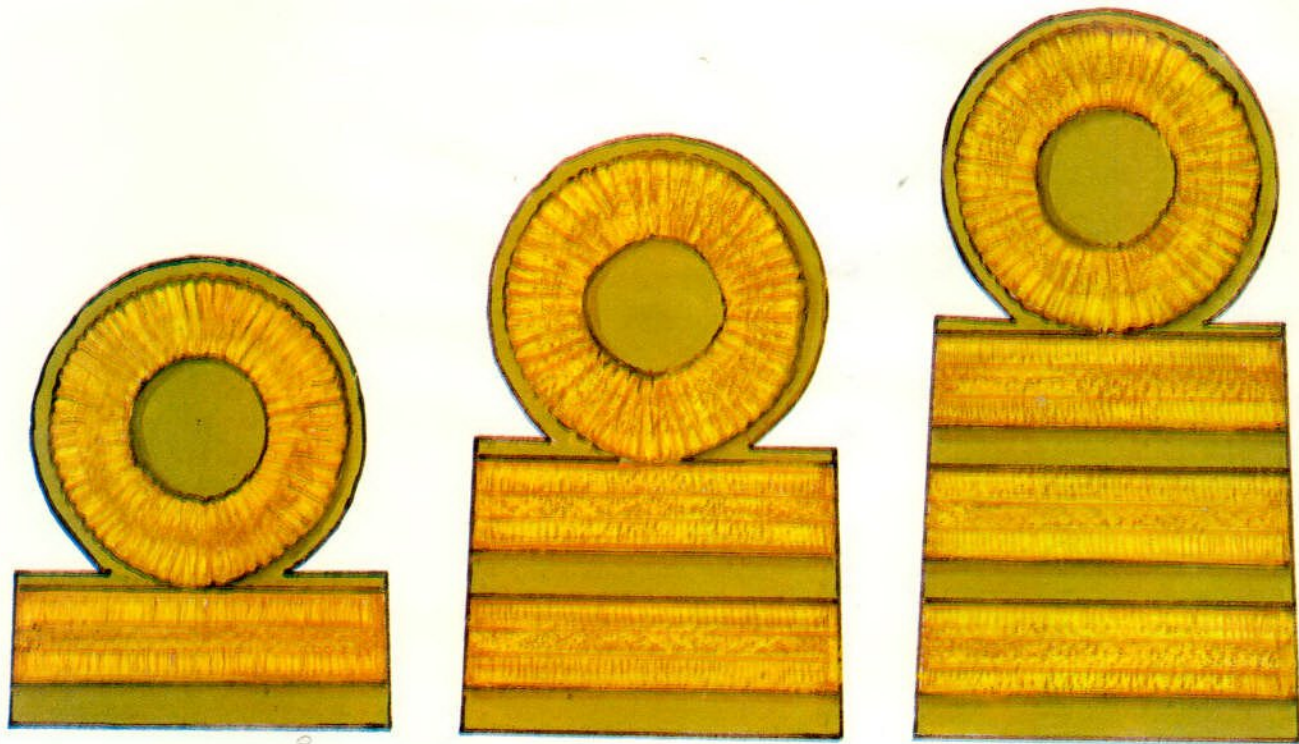
ข้อ ๑๒ ให้ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้ และ
ให้มออำนาจตีความและวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๑

พลเอก ประจวบ สุนทรากร
รองนายกรัฐมนตรี รักษาราชการแทน
นายกรัฐมนตรี

แบบอินทรรณูแข็ง

แบบอินทรชุ่นอ่อน